

Zpráva o činnosti České botanické společnosti za rok 2010

Annual Report of the Czech Botanical Society for the Year 2010

Michal Štefánek & Romana Štěpánková

Česká botanická společnost, Benátská 2, 128 01 Praha 2; botspol@natur.cuni.cz

Česká botanická společnost (dále jen ČBS) měla k 1. 1. 2010 688 členů, z toho 11 čestných tuzemských, čtyři řádné a sedm čestných zahraničních členů. Během roku 2010 zemřeli dva členové: Jan Gregor a Bohumila Holubičková. Přijato bylo 16 nových členů. Naopak z různých důvodů zrušilo své členství v ČBS 6 členů. Z důvodu dlouhodobého nezájmu o činnost ČBS a neplacení členských příspěvků bylo zrušeno členství devíti členům. Valným shromážděním byli zvoleni čestnými členy ČBS prof. Fischer, prof. Niklfeld a prof. Zajac. Členská základna měla tedy po všech změnách k 31. 12. 2010 následující složení: 690 členů, z toho 11 čestných tuzemských, čtyři řádné zahraniční a 10 čestných zahraničních členů.

Valné shromáždění ČBS se konalo dne 22. února 2010. V úvodu Valného shromáždění přednesla E. Chvojková přednášku na téma „Natura 2000 v ČR – analýza dostatečnosti nového národního seznamu“.

Valné shromáždění vyslechlo a schválilo výroční zprávu o činnosti ČBS za rok 2009, zprávu o hospodaření a vzalo na vědomí zprávu revizorů účtů o kontrole hospodaření. Tím bylo vysloveno odstupujícímu hlavnímu výboru absolutorium. Byly vyhlášeny výsledky voleb do nového hlavního výboru. Nový hlavní výbor byl zvolen ve složení: L. Hrouda (předseda), F. Krahulec (1. místopředseda), M. Chytrý (2. místopředseda), I. Jongepierová (hospodárka), členové výboru: J. Brabec, J. Danihelka, V. Grulich, K. Kubát, K. Prach, V. Řehořek, M. Štech, Z. Kaplan a J. Chrtek. Na společné schůzi nového a odstupujícího hlavního výboru dne 22. 2. (14.30) byl do hlavního výboru kooptován vědecký tajemník M. Štefánek.

Zvolení revizoři hospodaření: J. Kubíková, O. Šída, J. Vojta.

Hlavní výbor v roce 2010 pracoval ve složení: J. Danihelka, V. Grulich, L. Hrouda (předseda), J. Chrtek, M. Chytrý, I. Jongepierová (hospodář), F. Krahulec (první místopředseda), K. Kubát (druhý místopředseda), Z. Neuhäuslová, K. Prach, P. Pyšek, V. Řehořek, M. Štech, M. Štefánek (vědecký tajemník) do 22.2.2010. Po vyhlášení výsledků voleb na VS dne 22.2. se ujal řízení ČBS nový výbor (složení viz bod Valné shromáždění). Hlavní výbor se sešel během roku čtyřikrát, z toho poslední prosincové zasedání bylo rozšířeno o předsedy a jednatele poboček a sekcí a o čestné členy. Hlavními body programu bylo hodnocení a příprava akcí a hospodaření ČBS.

Sekretariát ČBS, sídlící na adrese Benátská 2, 128 00 Praha 2, nadále působil jako organizační a informační centrum ČBS. V roce 2010 byly rozeslány lednové, březnové a zářijové informace členům, organizačně a administrativně zajištěny všechny akce pořádané ústředím ČBS, vyřizovány veškeré správní, ekonomické a personální záležitosti ČBS a zajišťována distribuce členských časopisů Preslia, Zprávy ČBS a Bryonora a správa webových stránek ČBS (www.natur.cuni.cz/CBS). Personální zajištění chodu sekretariátu a knihovny ČBS: v sekretariátě pracovala po celý rok R. Štěpánková, v knihovně pracovala Z. Khodlová (do 27.7.2010) a Anna Novotná (od 6.9.2010). Účetnictví ČBS zpracovávala R. Baborová, archiv v Lužnici u Třeboně spravoval L. Adamec.

Akce zajišťované ústředím ČBS

Tradičně byly uspořádány dva přednáškové cykly. Jarní přednáškový cyklus byl zahájen 91. Valným shromážděním. Uskutečnilo se celkem 15 přednášek a jeden seminář. Jarního cyklu se zúčastnilo 125 a podzimního 210 posluchačů.

Program jarního přednáškového cyklu:

B. Vlasáková, J. Raabová, P. Dostál, T. Kyncl, M. Kovářová, P. Kovář & T. Herben: Vztahy mezi rostlinami a mravenci: zrychluje činnost mravenců na horské pastvině sukcesi směrem k lesu?

K. Morávková: Zkušenosti z řešení problematiky invazních druhů na Liberecku za posledních 12 let.

L. Ekrť, E. Ekrťová: Floristické, vegetační a kulturní postřehy z arménského Malého Kavkazu – tři výpravy do země pod Araratem.

V. Grulich: V ráji biodiverzity: flóra a vegetace mezi dvěma oceány v Kostarice.

K. Prach: Jihozápadní Austrálie jako jedno z center světové biodiverzity.

D. Svoboda: Lišejníky a prostředí – bioindikace v současnosti.

J. Brabec, Zdeněk Ipser & Jaroslava Nesvadbová: Jak si žije švihlík krutiklas (*Spiranthes spiralis*) na Pastvišti u Fínu.

V. Hroudová: Botanická zahrada PřF UK v Praze. Přednáška spojená s prohlídkou botanické zahrady.

Program podzimního přednáškového cyklu:

Seminář k připomenutí nedožitých 80. narozenin Roberta Neuhäusla

Program semináře: F. Krahulec: Úvodní slovo

K. Rybníček: Mapa Evropy a podíl R. Neuhäusla na její realizaci

R. Hédľ: Koncepce rekonstrukční mapy

J. Roleček: Pohled R. Neuhäusla na diversitu doubrav

M. Hájek: Vrchoviště – co se změnilo v jejich poznání od doby R. Neuhäusla

V. Hadincová: Projekt Žebrákův – aplikace fytoecologie

J. Sádlo: R. Význam regionálních studií R. Neuhäusla

J. Kolbek: Podíl R. Neuhäusla na projektu Vegetace a květena CHKO Křivoklátsko

D. Blažková: Osobní vzpomínka na R. Neuhäusla

J. Landa: Ohrožené druhy makromycetů ve středočeském regionu

T. Vrška: Zasahovat či nezasahovat? Aneb jak se (ne)dobrat k základnímu rozhodnutí o managementu lesních rezervací

J. Danihelka, J. Wild & P. Petřík : Databanka flóry České republiky na internetu

P. Pokorný: Extrémní botanika v egyptské Západní poušti

V. Holubec: Za horskou květenou jihozápadní Číny a Tibetu

M. Dančák: Rod láčkovka (*Nepenthes*) se zřetelem na ostrov Borneo

L. Hrouda: Vztahy sudetské a západokarpatské vysokohorské flóry

V termínu 27. – 28. 11. 2010 proběhla v Praze **konference ČBS „Evoluční aspekty biologie rostlin“**. Organizační výbor konference tvořili B. Mandák, F. Krahulec, Z. Hroudová, P. Bureš, T. Fér, J. Suda, R. Vašut.

Formou přednášky byly na konferenci prezentovány následující příspěvky:

1. Systematika a fylogeneze

Marhold K.: Využití současných morfometrických, karyologických a molekulárních metod, jejich výhody a nevýhody na příkladu rodu *Cardamine*

Krak K., Fehrer J., Chrtěk J., Čáková P. & Zahradníček J.: Molekulární přístupy ke studiu evoluce ještěřů. Jak změnil náš pohled na tuto skupinu?

Záveská E., Fér T., Marhold K., Šída O. & Leong-Škorníčková J.: Rekonstrukce evoluce rodu *Curcuma* L. (Zingiberaceae) na základě molekulárních dat a geometrické morfometrie

Košnar J.: Variabilita ITS paralogů u mechů polyploidního komplexu *Tortula muralis* agg. (Pottiaceae)

Štorchová H.: Gynodioecie – konflikt mezi jaderným a mitochondriálním genomem. Mají i rostliny sobecké geny?

2. Reprodukční systémy a hybridizace

Krahulec F.: Diversita rozmnožovacích systémů v rodu *Pilosella* a její odraz ve složení populací

Šarhanová P.: Jak sexuální jsou asexuální ostružiníky?

Bureš P. & Šmarda P.: Hybridizace a gynodioecie = spojené nádoby

Košnar J., Košnar J., Herbstová M., Macek P., Rejmánková E. & Štech M.: Přirozená hybridizace mezi tropickými bahničkami *Eleocharis* subg. *Limnochloa* – svědectví morfologických a molekulárních znaků

Koutecký P.: Hybridizace diploidních a tetraploidních chrp: role neredukovaných gamet a porovnání pokusů a přírodních populací

Urfus T.: Hybridizace a mikroevoluční vztahy u střeoevropských zástupců rodu *Diphysastrum* Holub

17.05–17.25 Vít P., Wolfová K. & Urfus T.: Introgresivní hybridizace u rožce kuřičkolistého (*Cerastium alsinifolium*) – hrozba pro přežití endemického taxonu?

3. Evoluce polyploidních rostlin

Suda J.: Dlouhé prsty polyploidie – co vše může ovlivnit duplikace genomu?

Trávníček P.: Koexistence cytotypů v sympatrických populacích: tři příkladové studie z flóry ČR

Kubešová M. & Suda J.: Pohádka o trpasličích aneb Evoluce genomu ostrovních endemitů

Šmarda P. & Bureš P.: AT/GC genomový poměr a jeho význam v evoluci krytosemenných rostlin

Zedek F., Šmerda J., Šmarda P. & Bureš P.: LTR retrotranspozony ženou evoluci rodu *Eleocharis* (Cyperaceae)

4. Populační genetika, genetická ekologie a fylogeografie

Mandák B., Hadincová V., Mahelka V., Wildová R. & Flégrová M.: Genetická struktura populací *Pinus strobus* v primárním a sekundárním areálu rozšíření

Ekrtová E., Štech M. & Fér T.: Genetická struktura populací ohroženého druhu *Gentiana pannonica* v souvislosti s historií a charakterem jeho rozšíření a stanovišť

Štech M.: Evoluční a migrační historie skupiny *Melampyrum subalpinum* ve střední Evropě ve světle různých metodických přístupů

Šmídová A. & Münzbergová Z.: Genetická diversita populací kriticky ohroženého druhu *Ligularia sibirica*

Dostál T. & Münzbergová Z.: Vliv změn genetické diverzity na populační růstovou rychlost u kriticky ohroženého druhu *Dracocephalum austriacum* L.

Formou posterů byly představeny následující příspěvky:

Bártová D.: Vnitrodruhová variabilita velikosti genomu a její adaptivita: jak souvisí s nadmořskou výškou?

Duchoslav M., Šafářová L., Fialová M., Jandová M. & Ježilová E.: Ecology and coexistence of ploidy levels of *Allium oleraceum* (Alliaceae)

Hralová I.: Velikost genomu, AT/GC genomový poměr a délka průduchů u ostřic
 Chudáčková H.: Morfologická, genetická a ekologická diferenciace v okruhu *Glyceria fluitans*
 Khodlová Z.: Evoluční historie polyploidního komplexu *Anthoxanthum odoratum* (Poaceae)
 Kolarčík V., Zozomová-Lihová J. & Mártonfi P.: Využití ITS nrDNA sekvencí a AFLP markerů při studiu evoluční historie *Onosma echinoides* (L.) L.
 Krahulcová A., Raabe U. & Krahulec F.: Hybridizace v populaci *Pilosella aurantiaca* a *P. officinarum* v přírodě: populační studie hybridního roje v Severním Porýní-Vestfálsku
 Mártonfi P., Mártonfiiová L. & Seman R.: Taxonómia a veľkosť genómu v rode *Thymus* na Slovensku
 Paštová L., Krak K. & Mandák B.: Vznik polyploidních taxonů v rámci *Chenopodium album* agg.
 Píšová S. & Fér T.: Studium vnitrodruhové variability druhu *Sparganium erectum* s využitím průtokové cytometrie a molekulárního markeru AFLP
 Ponert J. & Uhlík J.: Experimentální taxonomie v rodu *Hordeum*: indukované mutace jako zdroj biochemických, anatomických a morfometrických makrozměn
 Rooks F.: Opakuje se evoluce při polytopním vzniku?
 Rosenbaumová R., Krahulcová A. & Krahulec F.: Sexuální reprodukce jako zdroj cytotypové variability v agamickém komplexu podrodu *Pilosella* rodu *Hieracium* (modelový systém *H. baubini* a *H. pilosella*)
 Rotreklová O. & Krahulcová A.: Morfologická, karyologická a reprodukční variabilita v hybridním roji jestřábníků z podrodu *Pilosella* na lokalitě u Rašovic (jižní Morava)
 Rotreklová O. & Krahulcová A.: Ploidní úroveň a způsoby reprodukce fakultativně apomiktických vysoce polyploidních jestřábníků z podrodu *Pilosella*
 Šlechtová A. & Zmeškalová J.: Genetický výzkum v rámci záchranných programů v Evropě
 Španiel S., Zozomová-Lihová J. & Marhold K.: Taxonómia a evolučné vzťahy v skupine *Alyssum montanum* – *A. repens*: morfometrické a molekulárne štúdium stredo európskych a apeninských populácií
 Veselý P.: Velikost genomu u geofytů – zrcadlo fenologie a ekologie
 Zahradníček J. & Chrtek J.: Phylogeography of Alpes species *Hieracium intybaceum* (Asteraceae)
 Zedek F.: Stanovení stupně ploidie pomocí kvantifikace nízkokopiových genů

V roce 2010 se konal floristický kurz v Domažlicích (4.-10.7.). Na přípravě, organizaci a vedení kurzu se podíleli: Eva Chvojková, Jiří Sladký, Lenka Pivoňková, Jan Bureš, Jaromír Sofron, Jaroslava Nesvadbová, Sylvie Pecháčková, Luděk Čech, Tomáš Černý, Jiří Danihelka, Vít Grulich, Lubomír Hrouda, Zdenka Chocholoušková, Jindřich Chrtek, Zdeněk Kaplan, Petr Koutecký, Jan Lepš, Martin Lepší, Ondřej Peksa, Karel Prach, Milan Štech, Michal Štefánek, Romana Štěpánková, Tomáš Tichý, Bohumil Trávníček, Tomáš Vymyslický.

Při zahájení kurzu obdrželi všichni účastníci Průvodce – informační materiály ke kurzu pojednávající o flóře a vegetaci Domažlicka. Součástí informačního sborníku byl přehled plánovaných tras a přehled literatury. Floristický kurz významně přispěl k dalšímu vzdělání zejména středoškolských učitelů biologie, pracovníků státní správy v ochraně přírody, pracovníků muzeí a studentů vysokých i středních škol a k prohloubení jejich zájmu o botaniku jako vědní obor. Všem účastníkům umožnil rozšíření botanických znalostí, seznámení s metodami terénní práce (sběr, preparace a konzervace rostlinného materiálu), s metodami vědecké práce (sběr a zpracování dat, determinace, základy taxonomie, fytocenologie a ekologie, prezentace výsledků) a s novými poznatky z oboru botaniky pod vedením vědeckých pracovníků,

působících přímo v pedagogické sféře (na vedení se podíleli především vysokoškolští pedagogové).

Možnosti zúčastnit se kurzu využívají ročně desítky zájemců o botaniku. Účastníci kurzu absolvovali denně terénní botanickou exkurzi a večerní přednášku o flóře a vegetaci navštívených lokalit pod vedením lektorů. Celkem se uskutečnilo 50 exkurzí včetně dvou do Německa a pět večerních odborných přednášek. Na dopravně nepřístupné lokality byly objednány vlastní autobusy.

Vedoucí exkurzí předali shromážděná data a dokladový materiál (herbářové položky) zpracované dle metodiky ČBS hlavnímu řešiteli (Eva Chvojková) do konce října 2010.

Kurzu se zúčastnilo 143 osob.

Ve spolupráci s katedrou botaniky PřF UK Praha uspořádala ČBS **20. cyklus jarních botanických exkurzí** do okolí Prahy:

17.4. Trubínský vrch a okolí. Za mechy, lišejníky i cévnatými rostlinami. Vedl Z. Palice, Z. Soldán a P. Špryňar.

Svatá – Trubínský vrch (PP, skalní step na diabasu) – Trubín – Králův Dvůr.

24.4. Okolí Roztok (údolím Vltavy a Podmoránského potoka), pátrání po *Ranunculus illyricus* a případně *Gagea bohemica*. Vedl M. Štefánek.

Roztoky nádraží - Levý Hradec - vrch Řivnác - Úholičky - údolím potoka k žel. zastávce Úholičky a případně zpět podél Vltavy do Roztok.

1.5. Šance. Vedla J. Kubíková.

Keltské hradiště (valy a základy chat), na svahu Břežanského údolí acidofilní skalní step, na svahu údolí k severu prvky habrové doubravy, vlastní plocha sídliště acidofilní chudá doubrava.

8.5. Luční biotopy mezi Dobříší a Rosovicemi. Vedli R. Hlaváček a P. Karlík.

Dobříš nám. – Jalovčí (=Dobříšský) potok (lesy J hájovny Sv. Anna)- malé lesní louky v lesní části Rosovický hvozdu (V vrchu Velký Ždírec, 461 m) - komplex luk podél potoka (severní přítok Sychrovského rybníka) - Sychrovský rybník – Rosovice.

15.5. Dendrologická a sadovnická exkurze do Dendrologické zahrady v Průhonicích. Vedl T. Vencálek.

Náplň exkurze: seznámení s historií a jedinečností zahrady, její rozdíl oproti arboretu či parku, ukázka domácích i cizokrajných botanických druhů dřevin včetně obrovského množství jejich zahradních forem (kultivary a čarověvníky), ukázka moderních sadovnických kompozic.

22.5. Motol. Vedl J. Albert Šturma.

Hvězda (kyselé doubravy, dubohabřiny, bučiny, ostřicový mokřad a pramenné olšiny); lokalita „Fialka“ (kyselé trávníky a bývalé pastviny, otevřené písčiny s paličkovcem, druhově bohaté vřesoviště); PR Kalvárie (kavylové skalní stepi, reliktní pýchavové trávníky); PR Motolský ordovik (druhově chudé kyselé doubravy); PR U Hájů (druhově extrémně bohatá vápnitá prameniště s *Carex davalliana*); druhově bohatá společenstva sv. *Koelerion* na Vidouli; průchod sídlištěm Lužiny; skanzen středověkého městečka Řepor (vesnická slaniska).

29.5. „Země nikoho“ mezi Křivoklátskem a Českým krasem. Vedli Z. Hroudová a T. Černý.

Prostor severně od Berouna, hájová květena kyselých doubrav a habřin, rostlinstvo skalních výchozů a zarůstajících bývalých pastvin, v malé míře i mokřadů, vše na rozmanitých substrátech, což vede ke společnému výskytu rostlin, u nichž by se to nečekalo.

Beroun-nádraží - Ostrý 1., Ostrý 2., kóta 424 u Zdejciny, zpět do údolí Brdatek k rybníčku, výstup ke kaplička - Beroun-nádraží.

24. 7. 2010 Batologická exkurze na Kožovu horu u Kladna. Vedl kolektiv batologů.

Na pondělí 26. 7. 2010 připadlo třicetileté výročí první veřejné batologické exkurze v moderních

botanických dějinách ČR, kterou tehdy vedli Ladislav Palek a Josef Holub do polesí Kožova Hora u Kladna. U vědomí tohoto Významného dne v českém botanickém kalendáři se uskutečnilo pod hlavičkou ČBS (a za odborného dohledu našich nejpřednějších znalců ostružiníků) v letošním roce v **sobotu 24. července** zopakování této exkurze přesně ve stopách tehdejší trasy. Exkurzí jsme si tak zároveň připomněli památku obou našich botaniků (Josef Holub by se dožil letos 80 let).

Činnost poboček ČBS

Jihomoravská pobočka (zprávu sestavil P. Bureš)

Výbor pobočky pracoval v roce 2010 ve složení (bez titulů): Jaroslav Koblížek (předseda), Petr Bureš (jednatel), Zdena Lososová, Radim Hédli, Milan Chytrý.

Hlavní činností v roce 2010 bylo pořádání přednášek a seminářů, kterých pobočka uspořádala spolu s ústavem botaniky a zoologie PřF MU v Brně celkem 14 a zúčastnilo se jich celkem 304 posluchačů.

Program přednášek a seminářů:

Fred J. A. Daniëls, The vegetation of Greenland in circumpolar context

Seminář k osmdesátým narozeninám profesora Jiřího Vicherka

Petr Bureš, Hybridizace a gynodioecie: Spojité nádoby?

Tomáš Vrška, Kde a proč nám zůstaly přirozené lesy?

Vít Grulich, Flóra a vegetace mezi dvěma oceány: Kostarika

Jan Šuspa Lepš, Papua Nová Guinea: Příroda, lidé, a ekologický výzkum

Václav Petříček, Rostliny Bible a biblických zemí

Francisco de Borja Jiménez-Alfaro Gonzáles, Ecology and conservation of rare plant populations in the Cantabrian Mountains (Spain)

Helena Štorchová, Gynodioecie: Od genů a buněčných organel k populacím

Ondřej Rybníček, Aerobiologie: Pylový monitoring a zdravotní rizika pylových alergenů

Michal Hejman, Vliv hnojení na druhové složení travních porostů, aneb co nám mohou říct dlouhodobé pokusy

Jiří Doležal, Rostliny na střeše světa: flóra, vegetace a ekologie rostlin východního Ladaku

Tomáš Fér, Alpsko-karpatská migrace do střední Evropy: Co se můžeme dozvědět z molekulárních dat?

Moravskoslezská pobočka

Pobočka nedodala zprávu o činnosti.

Severočeská pobočka (zprávu sestavil Č. Ondráček)

K 31.12.2010 má pobočka 138 členů, z toho 39 členů ČBS.

Noví členové za rok 2010: Filip Holič, Jiří Janovský, Manfred Jeremies, Kateřina Nováková, Kateřina Šubrtová, Rostislav Vošický. V roce 2010 zemřel Jaromír Sládek.

Výbor pobočky pracoval ve složení: Čestmír Ondráček (předseda), Ivan Bílek (jednatel a hospodář), Petr Bauer, Jiří Bělohoubek, Karel Kubát, Lenka Němcová, Jiří Roth.

Akce pobočky v roce 2010:

Výroční členská schůze v Ústí nad Labem 6. 2., účast 34 členů a 7 hostů; na schůzi zazněla přednáška Karla Kubáta „Botanické a jiné dojmy z cesty napříč Austrálií“.

Floristické kurzy:

Domoušice 21.-23.5., vedli Č. Ondráček a J. Bělohoubek, účast 16 členů a 1 host

Bělá p. Bezdězem 1.-5.7., vedli Č. Ondráček a J. Havránek, účast 24 členů a 5 hostů

Vroutek 10.-12.9., vedli Č. Ondráček a D. Koutecký (botanika), I. Marková (bryologie), B. Wagner (lichenologie) a J. Roth (mykologie), účast 12 členů a 5 hostů

Jednodenní exkurze (17 exkurzí, celková účast 77 členů a 180 hostů):

Sněžanky u Roudnice 27.3., vedla J. Sückerová.

Bryo-lichenologická exkurze Úhošť 10.4., vedli L. Němcová a B. Wagner.

Za jarními houbami Chomutovska 17.4., vedl J. Roth.

Vrch Dubina u Zvoníčкова 8.5., česko-německá exkurze, vedl Č. Ondráček.

Roztoky 8.5., vedli P. Bauer, R. Kroufek a K. Nepraš.

Babinské louky 22.5. (Středohoří sobě), vedli R. Kroufek a K. Nepraš.

NPR Růžák 3.6., č.-něm. exk., vedli H. Härtel, P. Bauer, I. Marková a H. Riebe.

Zárazy Lovoše a okolí 9.6., vedli K. Nepraš a R. Kroufek.

Humnický vrch – Havran 12.6., česko-německá exkurze, vedl Č. Ondráček.

Ralsko 19.6., vedli J. Sýkorová a R. Višňák.

Za vůní vanilky na bílé stráně u Knoblošky 26.6., vedli R. Kroufek a K. Nepraš.

Vrch Koliště 17.7., vedla I. Marková.

Bryologická exkurze Malá Pravčická brána 21.8., vedla I. Marková.

Batologická exkurze Zelená 28.8., česko-německá exkurze, vedl I. Bílek.

Těchlovice 4.9., vedl K. Kubát.

Dendrologická exkurze Velké Březno 2.10., vedli V. Joza a J. Rottenborn.

Za podzimními houbami Chomutovska 23.10., vedl J. Roth.

Seminář:

Rod *Quercus* v Čechách - Ústí n. Labem 21.11., vedl V. Joza, účast 14 členů a 2 hosté

Konference:

„Význam liniové zeleně v krajině“ Ústí n. Labem 16.9. (spolu s FŽP UJEP), organizovala I. Machová (výsledky bude publikovat FŽP)

Publikační činnost:

1 číslo časopisu Severočeskou přírodou (41) s vročením 2010 vyjde začátkem roku 2011.

Internetové stránky pobočky běží na adrese: <http://www.spcbs.estranky.cz>.

Fotosoutěž:

Proběhl čtvrtý ročník, na téma „Polní plevel“ bylo zasláno 42 snímků od 12 autorů (z toho 10 členů pobočky). Všechny fotografie i s vyhodnocením bude možno zhlédnout na [www stránkách](http://www.spcbs.estranky.cz) pobočky po vyhlášení výsledků na výroční členské schůzi v únoru 2011.

Východočeská pobočka (zprávu sestavili J. P. Halda a V. Samková)

Ke konci roku 2010 měla pobočka 117 členů a spolupracovníků. Pobočku řídil výbor v tomto složení: Josef Kučera (předseda), Věra Samková (jednatel), Romana Prausová (pokladník), Pavel Lustyk a Josef P. Halda (členové). Bylo vydáno desáté číslo Východočeského botanického zpravodaje (10/2010). Provoz internetových stránek (<http://www.moh.cz/vpcbs/>) spolehlivě zajišťoval Josef P. Halda.

Výroční členská schůze Východočeské pobočky ČBS se uskutečnila 12. března 2010 na přírodovědeckém oddělení Muzea východních Čech v Hradci Králové za účasti 27 členů a spolupracovníků. Přítomní byli seznámeni s hodnocením činnosti za rok 2009, s hospodařením za

loňský rok a s připravovanými akcemi na rok 2010. Zdeněk Kaplan informoval o databance flóry České republiky a o projektu Květena východních Čech. David Číp (ČSOP Jaro Jaroměř) a Martin Hanousek prezentovali připravovaný projekt „Ptačí rozkoš na Rozkoši“. Poté tento záměr kriticky připomínkoval František Krahulec. Následovala přednáška Alžběty Čejkové „Putování Altajem“, shrnující dojmy a poznatky ze 3 výprav do tohoto pohoří. V zajímavém povídání Alžběta ukázala fytoocenologické a floristické poměry tamních hor i život místních obyvatel.

V sobotu 24. dubna sešlo 11 zájemců o lišejníky. Prošli jsme území PR Buky u Vysokého Chvojna. Tři lichenologové (J. Halda, A. Müller a B. Wagner) prezentovali nejzajímavější druhy. Zpočátku převažovaly běžné mikrolíšejníky (*Coenogonium pineti*, *Porina aenea*, *Chaenotheca ferruginea*, *Placynthiella icmalea*). Na odumřelém starém buku byl nalezen vzácnější druh *Pyrenula nitida*. Na závěr jsme na větvích lípy objevili také provazovky (*Usnea scabrata*) a větvičníky (*Evernia prunastri*).

Exkurze na Kyjský hřbet a Bradlec se uskutečnila 22.května 2010. Pod vedením Martina Šťastného procházelo 24 účastníků nejprve vlhké louky na severním úpatí Kyjského hřbetu, kde obdivovali kvetoucí upolíny. V doubravě na svazích Hůry byla nalezena početná populace okrotice dlouholisté (*Cephalanthera longifolia*). Na teplomilné stráni na jižním úpatí Hůry rostla ještě nekvetoucí růže keltská (*Rosa gallica*). Na okraji pole jsme zaznamenali řadu druhů plevelů včetně nepatrnce rolního (*Aphanes arvensis*). Zde demonstroval M. Mikát hmyz z kvetoucích hlohů – zlatohlávky, tesaříky a vzácnějšího kovaříka *Calambus bipustulatus*. V odpolední části exkurze jsme prošli olšinu a mokřad s porostem přesličky největší (*Equisetum telmateia*) východně od Bradlecké Lhoty. Pak jsme vystoupali přes bučinu na Romanově hůře na zříceninu hradu Bradlec.

Floristický minikurz Východočeské pobočky ČBS se konal na Přeloučsku od 3. do 6. června 2010. Zúčastnilo se jej 32 zájemců z celé republiky. Exkurze směřovaly do fytochorionů Pardubické Polabí, Bydžovská pánev a Železnohorské podhůří. Vedení exkurzí zajistili Michal Ducháček, Zdeněk Kaplan, Romana Prausová, Věra Samková a Jaroslav Zámečník. Navštíveny byly lokality – rybníky Buňkov a Černý Nadýmač, Strašovský rybník, Semínský přesyp, rybníky u Lázní Bohdaneč, xerothermní stráň u Tupes, rybníky u Lipoltic, les Sušina u obce Vápno, PR Na Hradech, les Klamošsko a rybník Davídek. Zajímavou přednášku NPP Semínský přesyp – ochrana kozince písečného (*Astragalus arenarius*) přednesla Romana Prausová. O exkurzi na obnažené dno rybníka Černý Nadýmač a o PP Na Plachtě povídala Věra Samková. Ubytování v apartmánech bylo zajištěno v autokempu Buňkov.

Exkurze do Lískovického lesa se konala 17. července za velmi teplého letního počasí pod vedením Zdeňka Kaplana. Začali jsme botanizovat v Bašnickém lese poblíž obce Bašnice za účasti 15 zájemců. Byly nalezeny běžné lesní druhy dubohabřin, ale v Lískovickém lese jsme mohli obdivovat i kvetoucí *Dianthus superbus* nebo *Epipactis purpurata*. K dalším zajímavým druhům patřily *Carex leersiana*, *Hypericum montanum*, *Melica picta* a *Platanthera chlorantha*. Exkurzi jsme zakončili nálezy několika vzácnějších druhů *Filago arvensis*, *Erechtites hieracifolia*.

Dne 25. září 2010 se uskutečnila dendrologická exkurze do Průhonického parku. Vedoucí exkurze Zdeněk Blahník provedl 21 účastníků jedním z nejhezčích přírodně krajinných parků v Evropě. Během exkurze bylo demonstrováno 125 dřevin, některé velmi vzácně pěstované např. *Clethra barbinervis*.

Dne 22. října 2010 se uskutečnila přednáška Miroslava Mikáta, Kateřiny Štajerové a Ivo Králíčka „Od Amazonie k Pacifiku – přírodou Equadoru“. Zajímavou přednášku si vyslechlo 15 zájemců. Před přednáškou prezentoval Vladimír Faltys pracovní verzi připravovaného „Atlasu květeny východočeského kraje“.

Západočeská pobočka (zprávu sestavili Eva Chvojková a Jiří Sladký)

Členská základna Západočeské pobočky ČBS v roce 2010 se neměnila (**56 členů**).

13. 2. 2010: **Výroční schůze pobočky**, na které byla podána informace o konání FK 2010 v Domažlicích a plán pobočky na jarní cyklus přednášek a exkurzí.

Proběhla přednáška Ing. Víta Jozy – „Poznávání našich dubů“ (25 účastníků).

Přednášky:

9. 3. Vladimír Melichar: Doupovské hory - nástin aktuálních poznatků o flóře ve vztahu k připravované CHKO (35 účastníků)

14. 4. Petr Karlík: Suché trávníky jižního Německa - využití v minulosti a ochranná praxe dnes (15 účastníků)

6.10. Jana Nová, Petr Karlík: Zaniklé středověké vesnice a jejich současná vegetace (21 účastníků)

8.11. Jiří Sádlo: Nížinná tajga v Česku aneb o zemi, kde včera ani zítra neznamena nic (30 účastníků)

2.12. Stanislav Benedikt: Rostliny a brouci aneb vegani ve světě brouků (15 účastníků)

Přednášky a výroční schůze se uskutečnila v přednáškovém sále Západočeského muzea v Plzni v Kopeckého sadech 2.

Exkurze:

15. 5. Najdeme *Cardaminopsis petraea* u Stříbra?, vedoucí Lenka Pivoňková (3 účastníci)

19. 6. Floristický průzkum okolí Pačejova, vedoucí Jan Bureš (7 účastníků)

Ostatní:

4. - 10.7.: Spolupořádání Floristického kurzu ČBS v Domažlicích (12 členů pobočky)

28. - 29.11.: Konference ČBS „Evoluční aspekty biologie rostlin“, Praha (2 členové pobočky)

8.12.: Zimní setkání nad herbářovými položkami, sídlo pobočky (6 účastníků)

Výbor pobočky se v roce 2010 sešel pětikrát.

Jihočeská pobočka (zprávu sestavili M. Štech a M. Lepší a P. Lepší)

Činnost pobočky v uplynulém období řídil výbor ve složení: Milan Štech (předseda), Martin Lepší (jednatel), Jaromír Švarc (hospodář), Karel Boublík, Jan Douda, Ludmila Kirschnerová, Petr Lepší, Leoš Lippl, Vojtěch Žíla.

Ve spolupráci s Jihočeským muzeem v Českých Budějovicích uspořádala pobočka tři přednášky a jedno diskusní dopoledne:

23. 1. Karel Nepraš, Roman Kroufek: Orchideje Českého středohoří.

20. 2. Ester a Libor Ekrtovi: Floristické, vegetační a kulturní postřehy z arménského Malého Kavkazu.

20. 3. Výroční členská schůze jihočeské pobočky ČBS v Českých Budějovicích spojená s přednáškou – Vojen Ložek: Vývoj krajiny a vegetace a migrace organismů v holocénu.

4. 12. Tradiční zhodnocení botanické sezóny 2010 (nové nálezy, literatura atd.).

Víkendové exkurze:

6.-8. 8. Revize lokalit a taxonomická problematika *Salix appendiculata* a revize lokalit *Campanula cervicaria* na Šumavě

2.-3. 5. 2010 Taraxakologický průzkum Rokycanska, vedl B. Trávníček.

Jenodenní exkurze (ve spolupráci s PřF JU, JčM, SCHKO Blanský les):

27. 3. Otvírání jara v okolí Úsilného, vedl M. Štech.

10. 4. Od Roda po písečné duny Slepčického vršku aneb roste kaprad' rezavá také na Třeboňsku?, vedl L. Ekrť.

1. 5. Lázeňským okruhem na lov medvědice, vedl F. Kolář.

22. 5. Za *Aphanes australis* do polí a do pískoven mezi Veselím nad Lužnicí a Vlkovem, vedli M a P. Lepší.

9. 10. Lepší hledání s Hledačkama nenajdete! Objevná výprava na Hlubokou za tajemnou přesličkou luční, vedli A. Jírová, J. Doudová a M. Lepší.

17. 10. Za hořci na Strakonicko, vedli P. Kúr a R. Paulič.

24.. 14. Za břekem, ostružiníky a jinými rostlinami do údolí Otavy u Písku, vedli M. a P. Lepší.

31. 10. Na špeky z Vrábče do Boršova, vedli M. Štech a T. Štechová.

6. 11. Kaňonem Židovy strouhy u Bechyně, vedl. L. Ekrt.

Ostatní:

1. Na jaře bylo vydáno 63. číslo Zpravodaje jihočeských botaniků.

2. Výsledky 16. pokračování cyklu Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech (přispělo 13 členů a spolupracovníků pobočky) byly připraveny k publikaci ve Sborníku Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy, 2010.

3. K publikaci byly připraveny výsledky ověřování výskytu druhu *Avenula pratensis* (do Sborníku Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy, 2010).

4. V průběhu roku 2010 byla testována a upravována II. verze nálezové databáze. Více informací je možné se dozvědět na webových stránkách <http://jpcbs.prf.jcu.cz/drupal/>, kde lze stáhnout poslední testovací verzi.

5. Během roku 2010 byla při aktualizaci Komentovaného červeného seznamu květeny jižní části Čech zpracována většina druhů, v současné době se zpracovávají doplňky a upravují texty.

6. Byla provedena revize lokalit druhu *Campanula cervicaria*. Podařilo se ověřit dvě recentní populace.

7. Byl započat průzkum populací vrb *Salix appendiculata* na Šumavě.

8. Byl vyhotoven elektronický soupis knihovního fondu jihočeské pobočky, a přepsány kartotéky V. Skalického a R. Slaby z Chánovy pozůstalosti.

9. Bylo započato s excerpcí 116 publikací do centrální floristické kartotéky

K 31. 12. 2010 měla pobočka celkem 96 členů, z toho 61 členů ČBS a 32 spolupracovníků

Pracovní skupina pro studium makrofyt vod a mokřadů (V. Rybka a P. Lustyk)

Pracovní skupina nedodala zprávu o činnosti.

Bryologicko-lichenologická sekce (zprávu sestavili S. Kubešová, M. Hájek, V. Plášek a O. Peksa)

Výbor sekce pracoval ve složení: předsedkyně S. Kubešová (zároveň správa webových stránek), místopředseda D. Svoboda, pokladník O. Peksa, správce členské základny V. Plášek a sekretář sekce M. Hájek (současně výkonný redaktor zpravodaje Bryonora).

Členství

Celkový počet členů na konci roku 2010 byl 117, z toho 46 členů ČBS, 45 přidružených členů a 26 zahraničních členů. Sekce v roce 2010 přijala dva nové členy (Daniela Uhereková-Šmelková a Michal Pavlů).

Ediční činnost

Pokračovalo vydávání časopisu Bryonora, který je jedním ze tří oficiálních časopisů ČBS. Všechny odborné příspěvky jsou recenzovány. Redakční radu tvoří Michal Hájek (výkonný redaktor), Anna Guttová, Svatava Kubešová, Vítězslav Plášek, Ondřej Peksa a David Svoboda. Technickou redaktorkou je Eva Mikulášková. Na kvalitě časopisu se však pozitivně podílejí i další spolupracovníci (např. grafiku obálky zajišťuje Věra Trávníčková).

Od června 2008 byl časopis zařazen Radou vlády pro výzkum a vývoj, na základě údajů o struktuře a recenzovanosti, na Seznam recenzovaných neimpaktovaných časopisů (periodik) vydávaných v České republice.

Do listopadu 2010 vyšlo č. 45 (84 stran) a č. 46 je před vytištěním.

Rozsáhlejší akce

8.–10. 2. Lichenologické determinační praktikum (pro studenty UK, Katedra botaniky, PřF Univerzity Karlovy v Praze), vedl D. Svoboda.

17. jarní bryologicko-lichenologické setkání, 8.–11. 4. proběhlo v Chřibech. Akci zajistil Ivan Novotný ve spolupráci s pracovníky Krajského úřadu Zlínského kraje.

16.–18. 4. se konal 5. bryologický víkend (Moravské zemské muzeum a Mendelova univerzita v Brně), vedli Ivan Novotný a Svatava Kubešová.

23. podzimní bryologicko-lichenologické dny se konaly v Labských pískovcích a Lužických horách v termínu 30. 9. – 3. 10. Akci za sekci organizovala Ivana Marková.

Exkurze a přednášky pro veřejnost

11. 2. Národní park očima botanika a zoologa – přednáška o flóře a fauně NPČS (včetně mechů a lišejníků; přednesli I. Marková a M. Trýzna).

3. 4. Velikonoční hledání lišejníkových pokladů na Nuzovském vrchu u Protivína (vedl J. Vondrák).

10. 4. Bryo-lichenologická exkurze Úhošť (vedli L. Němcová a B. Wagner).

17. 4. Trubínský vrch a okolí. Za mechy, lišejníky i cévnatými rostlinami (vedli Z. Palice, Z. Soldán a P. Špryňar).

18. 4. Bryologická exkurze z Horažďovic na Prácheň (vedl J. Košnar).

17. 7. Botanicko-bryologická exkurze na vrch Koliště u Jetřichovic (vedla I. Marková).

21. 8. Bryologická exkurze – okolí obce Vysoká Lípa (vedla I. Marková).

Výstava: 18. 3. – 25. 4. výstava Tajemný svět lišejníků v Západočeském muzeu v Plzni.

Ostatní

Bryologicko-lichenologická sekce ČBS provozuje webové stránky, umístěné na serveru Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích. Doplňujeme zde informace týkající se činnosti sekce (exkurze, přednášky, aktuality, výzvy z řad členů, bryologické a lichenologické akce pořádané v zahraničí). K 9. 12. 2010 jsme zaznamenali 24 797 přístupů. Blíže viz <http://botanika.prf.jcu.cz/bls/> (dříve <http://botanika.bf.jcu.cz/bls>).

Dendrologická sekce

Sekce nedodala zprávu o činnosti.

Ediční činnost ČBS

Preslia – impaktový časopis

Redakční radu časopisu Preslia řídil v roce 2010 Petr Pyšek, funkci výkonného redaktora zastával Zdeněk Kaplan. Redakční rada pracovala ve složení: L. Hrouda (zástupce vedoucího redaktora), M. Chytrý, J. Klimešová, P. Kovář, F. Krahulec, J. Kučera, J. Neustupa, K. Prach, H. Skálová, J. Suda, M. Štech a J. Štěpánková. V roce 2010 vyšel 82. ročník v celkovém rozsahu 437 stran, obsahující celkem 24 článků v angličtině. Impact faktor časopisu za rok 2009 byl 2,638 (což je nejvyšší impact faktor z vědeckých časopisů vydávaných v ČR). Do redakce došlo v roce 2010 celkem 69 článků, poměr zamítnutých článků činil 38 %. Preslia je členským časopisem, který

odebírání 375 členů ČBS, 23 kusů se prodává do zahraničí a 105 kusů se posílá do zahraničí na výměnu za časopisy do knihovny ČBS.

Zprávy České botanické společnosti

Redakční rada pracovala ve složení J. Brabec, J. Hadinec, Z. Hroudová, J. Chrtěk (vedoucí redaktor), Z. Kaplan, Z. Soldán, O. Šída a K. Boublík (výkonný redaktor). V roce 2010 vyšlo jedno řádné číslo ročníku 45/2010, druhé řádné číslo bylo publikováno počátkem roku 2011 (celkem 278 stran).

Bryonora

Pokračovalo vydávání časopisu */Bryonora/*, který je jedním ze tří oficiálních časopisů ČBS. Časopis je zařazen Radou vlády pro výzkum a vývoj na Seznam recenzovaných neimpaktovaných časopisů vydávaných v České republice. V posledních 4 letech jsou všechny příspěvky důsledně recenzovány širokým spektrem recenzentů z ČR i ze zahraničí, stoupá zájem o publikování v časopise a publikujeme i barevné obrazové přílohy k vybraným článkům. Redakční radu tvoří od roku 2009 Michal Hájek (výkonný redaktor), Anna Guttová, Svatava Kubešová, Vítězslav Plášek, Ondřej Peksa a David Svoboda. Technickou redaktorkou je Eva Mikulášková. Nová redakční rada bude ustanovena po volbách do výboru bryologicko-lichenologické sekce. Na kvalitě časopisu se pozitivně podílejí i další spolupracovníci (zejména Jan Kučera, Jiří Liška, Zdeněk Palice a Věra Trávníčková). V roce 2010 vyšlo č. 45 (84 stran) a počátkem roku 2011 č. 46 s vročením 2010 (84 stran).

Knihovna

K 31. 12. 2010 měla knihovna ČBS 44 629 přírůstkových čísel (knih, časopisů, CD a separátů, z toho 13 118 svazků obsahuje knihovna prof. F.A. Nováka). Za rok 2010 přibýlo 432 přírůstkových čísel (152 ročníků časopisů a 23 knih) v celkové hodnotě ca 60 000 Kč. Měsíčně vystavované novinky studovali denně průměrně dva až tři čtenáři. Z knihovny bylo půjčeno 135 výtisků a vráceno 115 výtisků. Čtenářům je k dispozici elektronická databáze knih a časopisů nejen v knihovně ČBS, ale i na internetové adrese www.natur.cuni.cz/CBS <<http://www.natur.cuni.cz/CBS>>.

Knihovní komise pracovala ve složení J. Brabec, L. Hrouda a F. Krahulec.

Časopis *Preslia* byl v roce 2010 zasílán výměnou do zahraničí 105 institucím.

Časopis *Zprávy* byl zasílán 48 institucím.

Řešené projekty

Rada vědeckých společností ČR poskytla dotaci na následující projekty:

Vydávání odborného časopisu *Zprávy České botanické společnosti*

Vydávání vědeckého časopisu *Preslia*

Konference České botanické společnosti „Evoluční aspekty v biologii rostlin“

Přednáškové cykly České botanické společnosti

Knihovna České botanické společnosti

Floristický kurz České botanické společnosti v Domažlicích

Praha, 20. 2. 2011